

מדינת ישראל

משרד החינוך

אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית

בטיחות בחג החנוכה

מתוך חוזר מנכ"ל "ניהול שגרת הבטיחות בבית הספר" – עד/7(ג) מרס 2014

המלצות להסברה ולחינוך לבטיחות מונעת לקראת החגים:

לקראת חג החנוכה ינקטו מנהלי מוסדות החינוך אמצעי זהירות מיוחדים כדי למנוע סיכוני אש ושרפה בפעולות ההכנה לחג, בעת המסיבות ובחג עצמו. מנהל האירוע יבדוק את יישומם של הכללים האלה:

- א. יש להקפיד שהחנוכיות לא תהיינה עשויות מחומרים דליקים כגון: עץ, מוצרי פלסטיק וכד'.
- ב. תלמידים ידליקו נרות אך ורק בנר דולק ולא בגפרורים.
- ג. אין לרקוד עם נרות דולקים.
- ד. יש להרחיק את החנוכיות מחומרים דליקים כגון: וילון, מפה, ניירות. יש לוודא מראש את יציבות החנוכיה והנרות שעליה. את החנוכיה מומלץ לשים על מגש יציב מצופה נייר כסף.
- ה. אם מניחים חנוכיה ליד החלון, יש להקפיד להניחה על משטח יציב והרחק מחומרים העלולים להידלק.
- ו. בעת הכנת סופגניות, יש להקפיד שרק מבוגר ידליק את האש ויבצע את הטיגון, יש להיזהר מהתזת שמן ולהקפיד על יציבות הסירים/המחבתות. כל הפעולות של הכנת סופגניות וטיגון תהיינה בהשגחה צמודה של מורים. יש להכין במקום מטפה כיבוי אש.
- ז. בהכנת נרות משעווה, יש להרחיק את קערת השעווה הרותחת מהישג ידם של הילדים. חובה שמבוגר יכין את השעווה הרותחת.
- ח. במקרה של אירוע הדלקת חנוכיה בחצר או בעת הפסקה פעילה וטקסים, יש להקפיד על כללים נוספים:

- תיחום אזור ההכנות והחנוכיה
 - מניעת גישת ילדים לאזור ההכנות והחנוכיה
 - אי השארת חומרי דלק במקום
 - עם סיום הטקס יש לוודא כיבוי החנוכיה ופינוי כל החומרים והציוד
 - כל פעילות ההכנה וההדלקה יעשו על ידי אדם בוגר.
- הערה:** בתיכון, ניתן לבצע את הדלקת החנוכיה על ידי תלמיד מהשכבה העליונה תוך פיקוח של אדם בוגר.
- ט. **תהלכות לפידים:**

- 1) תהלכות לפידים והדלקת מדורות במסגרת מוסד החינוך מחייבות אישור מוקדם של מנהל המוסד והנחיות בכתב של קב"ט הרשות.
- 2) תהלכות לפידים תתואם עם מנהל בית הספר ותאושר על ידו, ובתנועת נוער היא תאושר על ידי הרכז המחוזי.

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובריאות סביבתית

- (3) תהלוכת לפידים מותרת לתלמידים מכיתה ד' ומעלה.
- (4) בכל קבוצה של 20 ילדים יהיו 4 מדריכים אשר יפקחו על נושאי הלפידים ויפעלו מיד במקרה שלפיד נופל או בכל מצב אחר שיש בו סיכון.
- (5) מנהל המוסד ימנה אחראי שיקבע את מסלול התהלוכה.
- (6) לפני התהלוכה יתודרכו כלל התלמידים ויוזהרו באשר לסכנות הצפויות במהלך האירוע.
- (7) ההליכה עם הלפידים תנוע רק במרכז הדרך או הכביש. לא תהיה תנועה על המדרכות או בסמוך למכוניות חונות. ציר התנועה ייסגר לתנועת כלי רכב בתיאום עם משטרת ישראל.
- (8) הלפידים יהיו עשויים משעווה או בנויים באופן שלא יסכנו את התלמידים האוחזים בהם. יש להקפיד על התקנת לוחית עגולה מתחת לראש הלפיד המונעת טפטוף שעווה כלפי מטה.
- (9) מסלול התהלוכה ייקבע באופן שהעשן לא יתפזר על הצופים.
- (10) ייקבעו נהלים ברורים במהלך התהלוכה ויישמרו רווחים של זרוע וחצי לפחות בין מחזיק לפיד לחברו. אורך הלפיד לא יעלה על אורך הזרוע של התלמיד. לכל קבוצת תלמידים או חניכים ייקבע אחראי אשר יקפיד על המרווחים בין נושאי הלפידים. כאשר יש יותר מקבוצה אחת, יהיה המרווח בין הקבוצות לפחות 4 מ'.
- (11) לפני היציאה לתהלוכה יתורגלו התלמידים בכיבוי אש הלפיד במצב חירום. הפקודה למצב זה תהיה "לפיד כבה!".
- (12) בכניסה למתחם הטקס יוצבו דליי מים וחביות מים לכיבוי הלפידים הבווערים בסיום התהלוכה.

בברכה,
רותם זהבי
מנהל תחום בטיחות ארצי

תיאור מקרה: כווייה בעת הדלקת חנוכיה

1. תיאור האירוע

בעת פעילות "חצר פעילה" שולבה גם הדלקת חנוכיה. ההתארגנות בוצעה ע"י הסגל המנהלתי של המוסד והלפיד הועבר ע"י תלמיד כולל הדלקת החנוכיה. לאחר מכן הלפיד נלקח מהתלמיד, כובה בדלי מים והתלמיד הצטרף למעגל ריקודים שהיה בחצר. לאחר מס' דקות (5-7) התלונן התלמיד על כאבים בכף ידו, פונה לטיפול רפואי ומשם לבית חולים ועדיין צפוי להמשך טיפולים ויתכן כי יזדקק להשתלת עור.

2. ממצאים עיקריים

- 2.1. שילוב פעילות הדלקת החנוכיה לא הובאה לידיעתו ואישורו של מנהל בית הספר כמתחייב, אלא אושרה על ידי סגן המנהל.
- 2.2. הפעילות הלוגיסטית בוצעה ע"י סגל תפעולי של המוסד ללא ליווי או השגחה של סגל ההוראה.
- 2.3. מזמן סיום ההתארגנות ועד להדלקת הלפיד, אזור ההתארגנות היה ללא השגחה, מה שאיפשר לאחד התלמידים להרטיב עוד את הלפיד.
- 2.4. במהלך הולכת הלפיד אל נקודת ההדלקה, עודפי דלק חם נזלו על כף ידו של התלמיד ובעת הטיית הלפיד כלפי מטה לצורך הדלקת החנוכיה, הגיעה גם הלהבה אל כף ידו.
- 2.5. מפעילי הפעילות ומאשרה לא מכירים את הנחיות חוזר מנכ"ל בתחום פעילות עם אש.
- 2.6. לא נערך סקר סיכונים לפעילות.

3. מסקנות

- 3.1. תכנון הפעילות התקיים ללא עיון בהוראות חוזר מנכ"ל רלוונטי
- 3.2. אישור פעילות עם אש הינה בסמכות מנהל המוסד בלבד.
- 3.3. הפעילות אמורה להתבצע ולהיות מפוקחת ע"י סגל ההוראה.
- 3.4. אזור ההתארגנות ננטש לפרק זמן וכך איפשר פעילות בלתי רצויה.

4. המלצות עיקריות

- 4.1. יש ללמוד את הוראות חוזר מנכ"ל הרלוונטיות לפני כל פעילות דומה, הכרוכה בסיכונים של פעילות שאינה שגרת הפעילות היום יומית.
- 4.2. יש לערוך סקר סיכונים על הפעילות.
- 4.3. יש להדריך את המשתתפים הפעילים בהתאם להוראות חוזר מנכ"ל וסקר הסיכונים.
- 4.4. יש להציג הפעילות למנהל המוסד ולקבל אישור.
- 4.5. יש למנות מורה אחראי (כחלק מצוות הפעילים) לשם השגחה ווידוא קיום ההתארגנות כראוי.

חג שמח ובטוח